

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea legii nr.115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr.215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali*, inițiată de domnul senator USR Raoul-Adrian Trifan (Bp. 80/2024).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea alin. (1) și alin. (4¹) ale art. 18 din *Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali*, cu *modificările și completările ulterioare*¹, în sensul eliminării termenului de 6 luni de la stabilirea reședinței instituit pentru exercitarea dreptului de vot la circumscripția electorală respectivă.

¹ (1) Până cel mai târziu cu 45 de zile înaintea datei scrutinului, cetățenii cu drept de vot care și-au stabilit reședința de mai mult de 6 luni înaintea datei scrutinului în circumscripția electorală în care au loc alegeri pot solicita primarului, pe baza actului de identitate, înscrierea în Registrul electoral cu adresa de reședință pentru scrutinul respectiv.

(4¹) Cetățenii care și-au stabilit reședința în circumscripția electorală de mai puțin de 6 luni înaintea datei scrutinului își vor putea exercita dreptul de vot doar în comuna, orașul, municipiul sau subdiviziunea administrativ-teritorială a municipiului în care își au domiciliul.

Potrivit *Expunerii de motive*, „reglementarea actuală îngreunează și împiedică, de facto, exercitarea dreptului de vot de către un număr mare de alegători, care s-ar afla în dificultatea de a se deplasa în circumscripția electorală de domiciliu, în ziua alegerilor, doar pentru exercitarea dreptului de vot”.

II. Observații

1. Din perspectiva *principiului securității juridice* în materie electorală, semnalăm că stabilirea legislației constituie un element important al credibilității procesului electoral, iar modificarea frecventă a normelor pot dezorienta alegătorii.

În acest sens, *Codul bunelor practici în materie electorală* recomandă statelor asigurarea unei stabilități în ceea ce privește legislația în materie electorală, iar la paragraful 65 din *Raportul explicativ* se prevede că „*ceea ce trebuie evitat nu este atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite -, ci modificarea lor frecventă sau cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de alegeri*”.

Astfel, precizăm că aceste recomandări, reținute și de Curtea Constituțională în jurisprudența sa constantă², nu pot fi ignorate, chiar dacă nu au caracter obligatoriu.

În jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a reținut că instabilitatea legislativă în materie electorală, determinată de modificarea acestei legislații, s-a relevat a fi nu doar un factor de incertitudine juridică, ci și o cauză a deficiențelor acestei legislații, statuându-se, totodată, că este necesară menținerea unei stabilități a legilor în materie electorală, ca expresie a *principiului securității juridice* (DCC nr. 682/2012).

Cu privire la forța juridică a dispozițiilor *Codului bunelor practici în materie electorală*, în jurisprudența sa³, Curtea Constituțională a statuat că, „*într-adevăr, acest act nu are un caracter obligatoriu, însă recomandările sale constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim - își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptul de a fi ales și de a alege, în special*”.

² Decizia nr. 51/2012, Decizia nr.334/2013, Decizia nr.146/2019, Decizia nr.150/2020;

³ A se vedea, spre exemplu, Decizia nr.51/2012, Decizia nr.334/2013

În plus, instanța de contencios constituțional a reținut că „*aceste recomandări, nu pot fi ignorate chiar dacă nu au caracter obligatoriu*”, iar „*caracterul de stat de drept și democratic poate fi analizat și prin prisma recomandărilor elaborate în Liniile directoare ale Comisiei de la Veneția, care reprezintă reguli cu valoare de principiu și care constituie premisele necesare exercițiului oricărei democrații constituționale*”.

Față de cele expuse mai sus, având în vedere că intervenția legislativă preconizată vizează modificarea unor condiții esențiale pentru exercitarea dreptului de vot, aceasta fiind promovată cu mai puțin de 6 luni înainte de data alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale⁴, considerăm că se poate pune în discuție o posibilă afectare a art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (4) din *Constituție*.

2. Semnalăm că era necesar să fie avute în vedere prevederile art. 14 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024*, potrivit căreia „*Prin derogare de la prevederile art. 18 alin. (4)¹ din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, la alegerile pentru autoritățile administrației publice locale din data de 9 iunie 2024, cetățenii cu drept de vot care și-au stabilit reședința în circumscripția electorală cu mai puțin de 60 de zile înaintea datei scrutinului își vor putea exercita dreptul de vot doar în comuna, orașul, municipiul sau subdiviziunea administrativ-teritorială a municipiului în care își au domiciliul*”.

3. Precizăm că dispozițiile art. 18 din *Legea nr. 115/2015* au fost recent modificate prin art. I al *Legii nr. 256/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români*⁵, publicată în Monitorul Oficial nr. 678 din 24 iulie 2023.

⁴ 9 iunie 2024 conform *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024*;

⁵ 1. La articolul 18, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

”ART. 18

”ART. 18

(1) Până cel mai târziu cu 45 de zile înaintea datei scrutinului, cetățenii cu drept de vot care și-au stabilit reședința de mai mult de 6 luni înaintea datei scrutinului în circumscripția electorală în care au loc alegeri pot solicita primarului, pe baza actului de identitate, înscrierea în Registrul electoral cu adresa de reședință pentru scrutinul respectiv.”

Din acest punct de vedere, sub aspectul exigențelor de tehnică legislativă, semnalăm că, în contextul unor intervenții legislative succesive ale actelor normative în discuție, ar trebui să se aibă în vedere evitarea generării unei posibile situații de instabilitate legislativă, în considerarea art. 6 alin. (1) teza I din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

4. Precizăm că în contextul promovării normei propuse pentru alin. (1) al art. 18, ce vizează eliminarea obligației privind stabilirea reședinței cu mai mult de 6 luni înaintea datei scrutinului în circumscripția electorală în care au loc alegeri, pentru a solicita înscriere în *Registrul electoral* cu adresa de reședință pentru scrutinul respectiv, nu este clar ce condiții trebuie să îndeplinească cetățenii, în conformitate cu alin.(4¹).

În acest context, menționăm că norma propusă este lipsită de claritate și previzibilitate, fiind așadar necesară reexaminarea acesteia.

Suplimentar, având în vedere că obiectul de reglementare al intervenției legislative este reprezentat de modificarea art. 18 alin. (1) și (4¹) din *Legea nr. 115/2015*, apreciem ca fiind necesară reformularea titlului, astfel încât acesta să exprime clar obiectul reglementării, în acord cu art. 41 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*.

Totodată, anexăm punctul de vedere al Autorității Electorale Permanente transmis prin adresa nr.4603/14.03.2023.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,
Ion-Marcuț CIOLACU
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Nicolae-Ionel CIUCĂ
Președintele Senatului